

KIEZEN VOOR VOEDSEL

=

KIEZEN VOOR EEN GEZONDE TOEKOMST

Op de basisschool, tijdens een les over de herkomst en werking van voedsel, is Tamara hoogst verbaasd over de wortel die ze voor zich ziet liggen. 'Duurt het echt tweeënhalve maand voordat de wortel zo groot is?'

Waarom een integrale Voedselaanpak?

Dit soort momenten zijn voor mij drijfveer om vier jaar geleden een wethouder 'Voedsel' te willen worden. Mijn ambitie om wethouder Voedsel te worden is om een gezond klimaat te bereiken met gezonde mensen. Want klimaatverandering en onze gezondheid vragen meer dan ooit aandacht. Als overheid moeten we hierin onze verantwoordelijkheid nemen en een gezond en duurzaam voedselsysteem te ontwikkelen. Om dit te realiseren is een nieuwe aanpak nodig; een integrale aanpak, waarin verschillende partijen en overheden samenwerken aan voedselopgaves door ze als één geheel te benaderen.

Een duurzamer klimaat en gezondere mensen vind je namelijk alleen door voedsel te benaderen als één samenhangend systeem waar economie, gezondheid en duurzaamheid bij elkaar komen.

Een sterke economie gebaseerd op landbouw en voedsel, kán niet zonder gezonde inwoners en een gezond klimaat. En een sterke maatschappij waar innovatie plaatsvindt bereik je alleen met een gezonde economie. Via deze aanpak werken we aan het bereiken van gezond en duurzaam voedsel voor alle inwoners door ons zowel op het verbeteren van de economische kracht van Ede als op de maatschappelijke kracht te richten.

Op grond van mijn ervaring met een integrale voedselaanpak ben ik nog meer van overtuigd dat we in alle overheidslagen (gemeente, provincie en Rijk) zo'n aanpak zouden moeten ontwikkelen. Daarom ondersteun ik van harte de keuze om bij de hoorzitting de voedseltransitie als centraal thema te nemen. Wat mij betreft mogen we op verschillende onderdelen nog meer versnellen.

Iedere overheid een voedselbeleid

Ik sta niet alleen in mijn oproep voor integraal voedselbeleid op elk overheidsniveau. Vanuit de wetenschap benadrukt dr. Jeroen Candel (Wageningen University and Research) dat alle overheidslagen het idee van een 'voedselbeleid' zouden moeten omarmen. In tegenstelling tot het landbouwbeleid dat zich voornamelijk richt op de primaire sector, kun je met voedselbeleid een beweging stimuleren in de hele voedselketen en alle beleidsterreinen die daarbij horen.

Op nationale schaal zijn er gelukkig ook medeoverheden die voedselvraagstukken willen aanpakken. Deze zijn verenigd in de City Deal 'Voedsel op de Stedelijke Agenda' en werken aan zaken als kortere voedselketens en het vergroten van de economische betekenis van de AgroFood-sector. Ede is hierbij een betrokken en actieve partner.

Resultaten

Op Edese schaal hebben we met onze voedselaanpak mooie resultaten behaald. Samen met de Alliantie Voeding werken we onder andere aan preventieve gezondheidszorg in het ziekenhuis maar vooral ook in de wijk waar bijvoorbeeld voedingscursussen worden gegeven. Met maatschappelijke instellingen wordt samen gekeken naar een zo gezond mogelijke voedselomgeving.

In 2017 lanceerden we leernetwerk gezonde school. 8 Edese basisscholen sloten zich al aan: Zij willen het vignet gezonde school halen én het themacertificaat voeding. Daarnaast heeft een derde van de Edese basisscholen een schooltuin. Een aantal dat in een paar jaar verdubbeld is en nog steeds hard groeit.

Duurzaamheid en gezondheid

Ons ziekenhuis Gelderse Vallei heeft zich de laatste jaren ontwikkeld als 'voedingsziekenhuis' en het maaltijdsysteem 'At Your Request' ingevoerd. Daarmee produceert het ziekenhuis 30 procent minder voedselafval. Dit soort initiatieven verdienen het om doorontwikkeld en uitgerold te worden over heel Nederland.

Jeugd

De jeugd heeft de toekomst. Daarom steken we ook veel energie in het lanceren van 'voedselonderwijs' binnen onze scholen. Mede door de komst van het WFC hopen we dat de inzet van de partijen die voedselonderwijs verder kunnen brengen een grote coalitie kunnen smeden om zo voor ieder kind voedselonderwijs beschikbaar te maken.

Korte voedselketens

Op lokale - en regionale schaal werken we ook hard aan kortere voedselketens. Verschillende maatschappelijke instellingen hebben hun assortiment gevuld met lokale producten (waaronder onze eigen bedrijfsrestaurant).

Verbinding inwoners

Als eerste stap heeft de gemeenteraad de keuze voor Ede voor een integrale voedselaanpak omarmd. De volgende stap is voor ons om een voedselraad op te richten, als specifiek klankbord van de bewoners op het gebied van Food. Ik ben er trots op dat we in Ede eerste bijeenkomsten hebben gehad van deze Raad. In deze raad nemen inwoners, ondernemers en kennispartners van de gemeente plaats om zodoende meer betrokkenheid bij onze voedselaanpak te krijgen.

Regio FoodValley

Daarnaast werken we samen met de provincie Gelderland om de innovatiekracht van de regio FoodValley te verhogen. In een onlangs verschenen artikel van National Geographic werd onze regio terecht aangeduid als 'de Silicon Valley' op het gebied van AgroFood. Door te investeren in het ecosysteem van de regio zijn we in staat om een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan gezond en duurzaam voedsel voor iedereen.

Deze greep uit de resultaten laat goed de integrale aanpak op het gebied van voedsel zien. Maar hoe zorg je er nou voor dat het voedselsysteem ook als geheel gemonitord wordt? Daar ontwikkelen we een monitor voor, zodat in één opslag te zien is hoe het én met ons voedselonderwijs staat én hoe het met de verduurzaming van de voedselsector gaat.

Aanbevelingen

I) Maak een Nationale voedsel-agenda en voer die gezamenlijk uit

Met deze positon paper heb ik aangetoond hoe belangrijk het is om voedsel als één systeem te benaderen en daar beleid op te ontwikkelen. Daarom doe ik de aanbeveling om als Rijksoverheid een nieuwe voedselagenda te maken en die gezamenlijk met de relevante partners uit het bedrijfsleven, de kennisinstellingen en overheden uit te voeren. Wij zijn daarin graag een partner.

II) Investeer in kennis

Het artikel uit de National Geographic heeft als titel 'Hoe een klein land de wereld voedt'. Daarbij wordt zeker niet alleen de positie bedoeld dat we als Nederland tweede voedselexporteur van de wereld zijn. Voor elk thema rondom voedselvraagstukken is kennis van enorm belang en het artikel laat ook zien hoe de Wageningen University and Research kennis en innovatie over de hele wereld exporteert. Regio FoodValley pakt haar aandeel daarin ook hebben we ook de Rijksoverheid nodig om experimenteerruimte, regelruimte en investeringsruimte voor elkaar te krijgen.

III) Investeer in de jeugd

In het begin haalde ik Tamara aan en wat voor effect voedselonderwijs op haar heeft. Maar als we op grootschalige manier het hele schoolsysteem rondom haar kunnen reorganiseren gebaseerd op gezonde voedselprincipes heeft dit een enorm positief effect op de toekomst. De kosten voor de gezondheidszorg zullen dan afnemen. Daarnaast staat er dan een voedselbewuste generatie die keuzen kan maken op het gebied van gezondheid en duurzaamheid. De Regio werkt graag met het Rijk hierin samen om dat mogelijk te maken.